

met je handen

PROLOOG
eindhoven, 040-510236

in je zakken

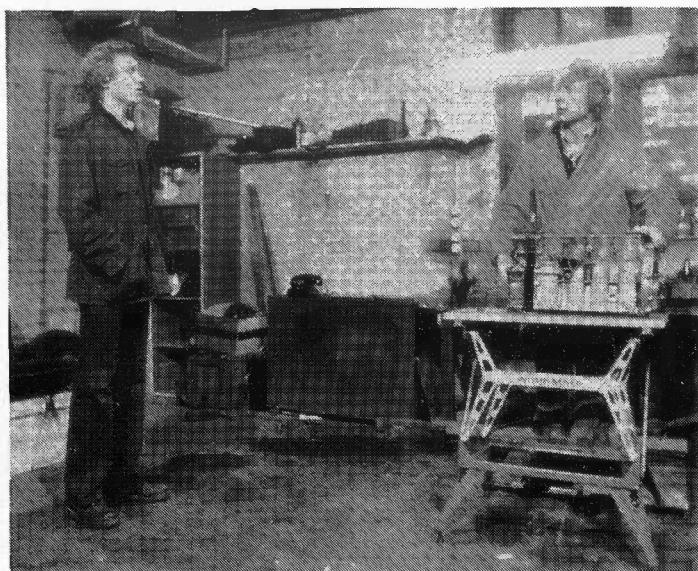
een stuk voor werkende en werkloze jongeren

Jonas '78

met je handen in je zakken

PROLOOG is een groep van zo'n veertig mensen, die toneel spelen voor jongeren van 10 tot 25 jaar. Niet om die jongeren een paar uur zoet te houden. Maar om de jongeren voor te spelen, waarom de dingen die om hen heen gebeuren, zo gebeuren. En hoe je er iets aan kunt veranderen, als het je niet bevalt, als die dingen in jouw nadeel zijn.

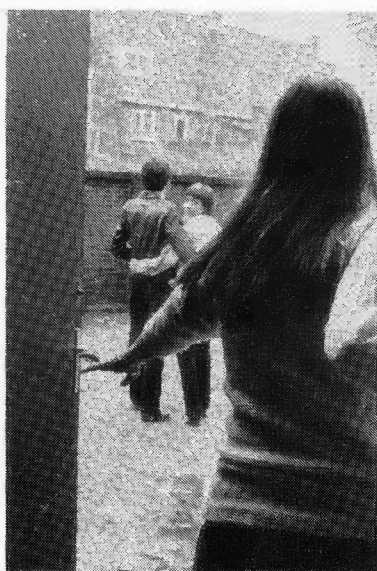
We spelen nu zo'n acht jaar voor werkende jongeren en merken steeds weer, dat ze verdomd goed doorhebben, dat de wereld op z'n kop staat: ze maken het zelf te vaak mee, dat enkele mensen over velen beslissen. Over hun leven, over hun werk, over de school, waar de kinderen naar toe gaan, over het huis waarin ze wonen, etc. Daarover hebben wij het in onze stukken. Over die maatschappij met z'n vele onrechtvaardigheden. En over hoe we die maatschappij kunnen veranderen. Daarom ook hebben we het stuk gemaakt, dat jullie gezien hebben: Met je handen in je zakken. Om het jullie wat makkelijker te maken, om te onthouden wat er in het stuk gebeurt, is hier van dat stuk een foto-strip. De foto's in dit boekje zijn van Michael Stapper.

De deur van de garage staat open en Gerard denkt: "Proberen maar". Hij stapt binnen. "Kan ik je helpen?" vraagt de man. Gerard vertelt dat ie werkloos is en dat ie zich rot verveelt. "Hebt u niet 'n klus voor me te doen?" De man heet Harry. Hij werkt als onderhoudsmonteur in een vleesfabriek en runt in z'n vrije tijd de garage. "'t Is wel zwart. Je bent niet verzekerd, als je een ongeluk krijgt". "Mijn risico" zegt Gerard en trekt de overal aan.

Tegen de middag komen Anita en haar vriendin Coby de garage binnen. Anita is het schoonzusje van Harry. "Er is weer een machine kapotgedraaid, vanochtend, Harry", zegt Anita. Anita werkt ook op de fabriek waar Harry onderhoudsmonteur is. "Als ze mij maar niet komen halen", zegt Harry. Coby laat aan Anita haar nieuwe laarsjes zien. Coby heeft geen werk. Ja, een middag en een avond achter de kassa in een supermarkt - zwart. En zolang het duurt.

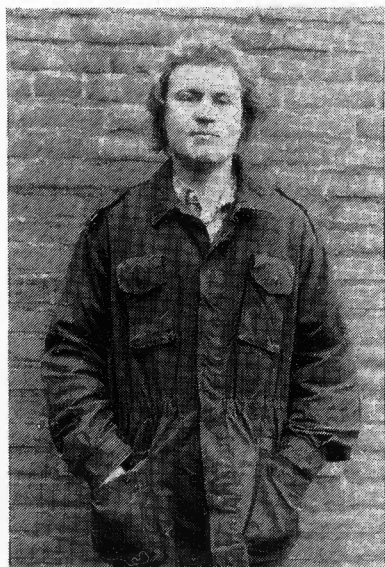

Als Anita Coby vraagt of ze vanavond mee naar de film gaat, komt Johnny binnen - Coby's vriend. Die is ook werkloos, maar hij zit er niet zo mee. Hij komt wel aan geld. Nu komt ie met een mistlamp en een autoradio aanzetten, die hij ergens "versierd" heeft en die hij aan Harry wil verkopen. "Laatste keer - ik moet die gejatte rommel niet". Als ie z'n geld heeft, neemt ie Coby mee. Van die afspraak van Coby met Anita zal wel niet veel komen.

Harry's chef komt de garage binnen. Er is een machine kapot, dus moet Harry meekomen. Maar Harry had een klant beloofd, dat z'n auto vanavond klaar zou zijn. Toch moet ie mee met de chef, volgens zijn arbeidskontrakt. "Verstandig", zegt de chef, als Harry de garage wil sluiten. Gerard wil doorwerken, maar mag niet van Harry. "Jij moet even voor mij langs die klant, om te zeggen, dat z'n auto niet klaar is". "O.k." zegt Gerard. "Verstandig, jongen".

Gerard:

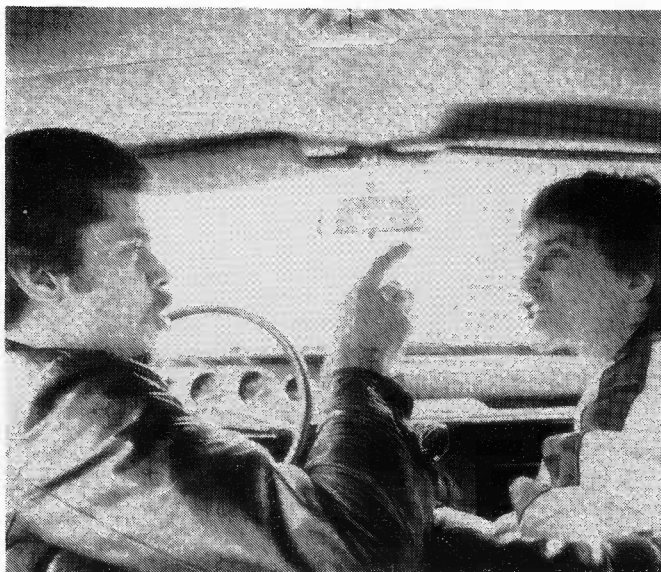
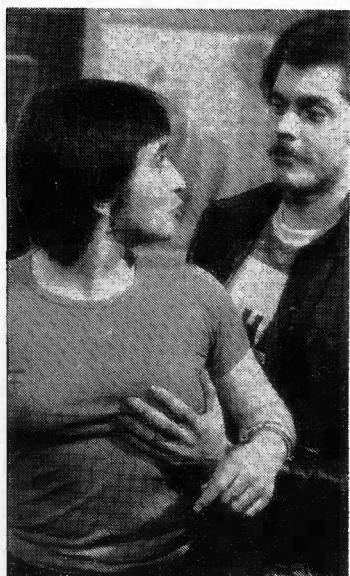
Sommige mensen denken, dat werklozen goed uit zijn, omdat ze altijd vakantie hebben. Maar dat ligt wel even anders. Je verveelt je rot op den duur. Je weet niet hoe je elke dag weer de tijd stuk moet krijgen. 's Avonds valt het wel mee: je ziet dan anderen, in de kroeg of zo. Maar die acht uur overdag, die zijn het ergste. Je krijgt zo genoeg van uitslapen, de krant lezen en een blokje om. Je voelt je zo nutteloos. En hoe langer je thuis zit, hoe slomer je wordt. Je doet niks meer en je zoekt niks meer.

En dan moet je ook nog iedere keer naar het arbeidsbureau. Je papiertje inleveren. Je voelt je net als vroeger op school. Je bent zo afhankelijk. Ze stoppen je uitkering gewoon, als je dingen zegt of doet, die hen niet bevallen. En dan zit je helemaal zonder geld. Dus blijf je maar vriendelijk. Terwijl je ze eigenlijk eens flink de waarheid zou willen zeggen. Want ze zijn er om jou aan werk te helpen En niet om jou de schuld te geven, dat je nog geen werk hebt. Laat ze dan eerlijk zeggen: "Er is gewoon geen werk in jouw vak".

Ik ken wel jongens, die er niet zo mee zitten, dat ze werkloos zijn. Die komen toch wel aan geld. Ze jatten wat en handelen wat. Ze zeggen, dat het spannend is en ze hebben altijd flink wat geld op zak. Maar ik zou het niet willen - de rest van mijn leven. Ik wil een goed vak. Dat ik het idee heb, dat ik iets doe, waar anderen wat aan hebben. Huizen bijvoorbeeld. Er is een tekort aan huizen. Ik wil wel meehelpen om ze te bouwen, voor een redelijk loon.

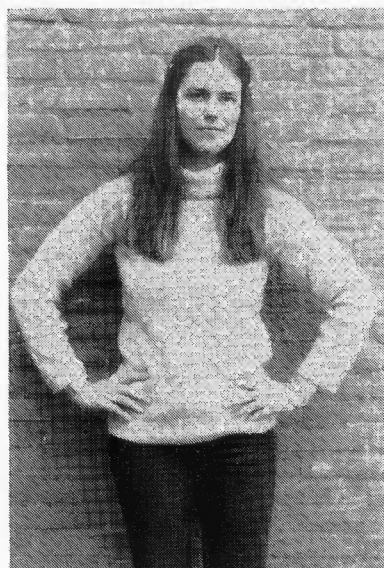

Twee weken later. Gerard en Harry staan te sleutelen als de telefoon gaat. Het is de vakbond. Of Harry op een speedvergadering wil komen. De vleesfabriek, de VLEGRO wil mensen ontslaan. Harry laat Gerard op de garage passen. Maar die moet van het arbeidsbureau gaan solliciteren bij een Uitzendbureau. Dan komt Johnny binnen. "Ga je mee, Gerard? Ik weet ergens LP's, die er om smeken, om meegenomen te worden. Durf je niet, man?"

Gerard vraagt Johnny om op de garage te passen tot ie terug is. Als Coby even later binnenkomt, is ze erg verbaasd, Johnny alleen aan te treffen. Die wil de gelegenheid gebruiken om met haar te vrijen, maar Coby heeft geen zin. Heibel thuis gehad, omdat ze nog steeds geen vast werk heeft. "Kom, dan gaan we wat toeren - kun je me alles vertellen". Hij neemt een auto van een klant van Harry. Als Johnny toch wil vrijen, krijgen ze ruzie.

anida:

Ik vind het stom van Coby. Ze maakt zich helemaal afhankelijk van Johnny. Ze denkt: "Als ik geen jongen heb, tel ik niet mee". En daarom pikt ze alles van 'm. Eigenlijk worden meisjes zo opgevoed; afhankelijk. "Dat is niet voor meisjesoren bestemd...dat is werk voor jongens...jij hoeft niet te leren, jij gaat toch trouwen...jongens vragen meisjes mee uit en niet andersom...de man is kostwinner en de vrouw zorgt voor het huishouden.

Omdat je nooit geleerd hebt, om te zeggen wat je denkt en voelt, hou je je mond. Niemand heeft je ooit gezegd, dat wat jij denkt en voelt ook belangrijk is. Je hebt 't idee dat je dom bent en hoopt maar dat ze je mooi of op z'n minst aardig vinden. Dan heb je een kans, dat iemand je op sleeptouw neemt en dan ben je binnen voor je leven. "Binnen". Net als mijn moeder, gevangen tussen vier muren. Zorgen dat het eten klaar is als vader thuis komt. En dat het gezellig is. En verder niet weten wat er in de wereld te koop is. En alle belangrijke beslissingen neemt mijn vader, want die brengt het geld binnen. Moet je je voorstellen, dat mijn moeder eens staakte. Hij zou verhongeren en vervuilen. En de baas zou 'm ontslaan, omdat ie altijd te laat kwam - omdat ie z'n schoenen niet kon vinden. Mijn moeder verdient hard mee aan dat geld, dat hij binnenbrengt.

Zo afhankelijk wil ik niet zijn. Ik wil baas zijn over m'n eigen leven. Zelf bepalen, of ik ga werken, of 't huishouden doe. Of ik uit ga of thuis blijf. Of ik wil vrijen of niet. Of ik een kind krijg...En als de jongens dat niet pikken? Als wij, meisjes, allemaal de baas over ons zelf willen zijn, zullen ze wel moeten.

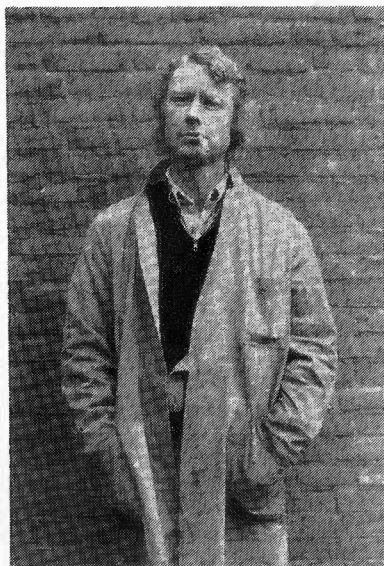

Anita treft de garage leeg aan. De deuren staan wagenwijd open. Ze belt naar Harry's vrouw, om te vragen wat er aan de hand is, maar die weet het ook niet. Dan komen Coby en Johnny terug. "Die wagen staat tegen 'n boom in de Oirschotse Laan." Johnny smeert 'm. Coby barst in snikken uit: "Hij wou vrijen en toen kregen we ruzie en toen slipte de auto...en nu laat ie 't mij alleen opknappen...ik wil 'm niet meer zien, Anita".

Achter elkaar komen Gerard en Harry binnen. Gerard heeft gebak bij zich, want hij heeft werk via een uitzendbureau. Harry is in een minder beste stemming. De vakbond is er achter gekomen, dat de VLEGRO 15 mensen wil ontslaan. Anita is er ook bij. Het verhaal van het ongeluk maakt zijn stemming niet veel beter: "Terwijl ik bij de bond zit te vergaderen, helpen jullie mijn garage naar de knoppen". Anita knapt helemaal af: "Ontslagen - geen werk meer..."

harvey:

Ze bedonderen je, waar je bij staat. Ik heb twee weken gewerkt, om verankeringen voor nieuwe machines te maken. In de worstenmakerij. Ik dacht: "Nieuwe machines. Mooi ! Dan hoeven de mensen hier niet zo hard meer te pezen". Maar ik heb er in die twee weken aan meegeholpen, dat mijn kollega's nu op straat staan. Want de baas dacht: "Nieuwe machines. Mooi ! Dan kan ik vijftien mensen missen. Dat is vijftien salarissen per maand minder uitbetalen. Dat tikt aan". M'n eigen schoonzusje is bij die vijftien ontslagen.

Ik wist het eigenlijk al langer, dat ze niet te vertrouwen zijn. Ik werk nu al zo'n achttien jaar voor bazen en ze hebben allemaal dezelfde trucs. "Het bedrijf, dat zijn we samen - de schoonmaker is even belangrijk voor het goed draaien van het bedrijf als een directeur..." Maar mooi dat ze er de schoonmaker niet bij vragen, wanneer ze vergaderen, of ie ontslagen kan worden... Maar toch sta je er elke keer weer van te kijken, als het je overkomt.

En het is toch wel brutaal: het laatste jaar is er in deze fabriek gepeesd: sneller moest het, steeds sneller. De worsten vlogen om je oren. Die 15 mensen, die hebben er hard aan mee gewerkt, dat de baas die nieuwe machines kan kopen. Maar inplaats dat er nu rustiger gewerkt kan worden - inplaats van dat ze er wat aan hebben, worden ze ontslagen. "Overbodig", zegt de baas. Overbodig gemaakt door machines, die ze zelf voor 'm verdiend hebben. De winst is belangrijker voor hem dan de mensen, die die winst voor 'm maken. Maar die bazen, zijn die niet langzamerhand overbodig geworden ?

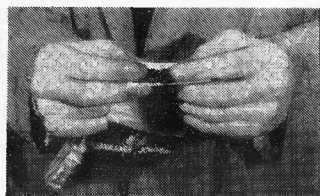
De vakbond heeft een staking uitgeroepen. En iedereen doet mee. Ze zullen de baas op de kniën krijgen: "Geen ontslagen". Nou ja, iedereen... Harry maakt van de gelegenheid gebruik om in de garage wat te sleutelen. Omdat Gerard een baantje heeft, staat ie er weer alleen voor. Anita is woedend op 'm. "Jij bent ouder en jij kent iedereen. Jij hoort op de fabriek, om te zorgen, dat de actie lukt... Je bent een stakingsbreker". Dan komt Coby binnen.

Ze vertelt, dat er die ochtend geen vlees in de supermarkt was. "Hebben jullie de staking gewonnen? Aan 't eind van de middag kwam er een wagen van de VLEGRO weer vlees brengen". Anita en Harry staan voor een raadsel. Dat wordt opgelost, als Gerard verkleumd binnenkomt. Die heeft de hele dag in het gemeentelijk abattoir bevroren vlees gesjouwd. Vlees van de VLEGRO. De baas heeft de moeilijkheden zien aankomen en heeft toen een voorraad aange-

legd. "Zo zal onze aktie zeker mislukken", zegt Anita. "Jij moet ook staken, Gerard". Maar Harry zegt dat dat niet kan. Gerard is door het uitzendbureau gestuurd. Als ie staakt is ie z'n baantje en z'n geld kwijt. Anita belt naar het aktiecentrum van de stakers en vertelt hen over de voorraad van de VLEGRO in het abbatoir. "Wat moeten we daar nu tegen doen ? Als de winkels gewoon vlees krijgen is onze staking verloren". Harry weet er wat op. Hij zegt:

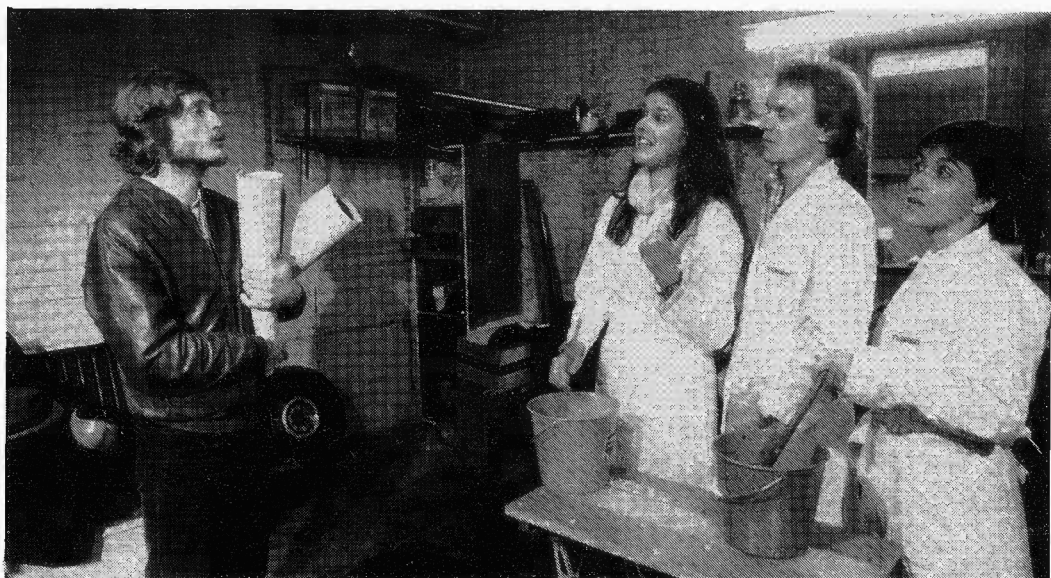
"Gewoon een vrachtwagen voor de laaddeur en de wielen eraf. Kan er niets meer in of uit...Natuurlijk kan dat. Ben jij monteur of ben ik het ?" Maar als het aktiecentrum zegt, dat Harry dat plan dan ook maar moet uitvoeren, krabbelt ie terug. "Dat kan ik toch niet alleen. En Gerard kan niet mee, want als ze die snappen, is ie z'n job kwijt". De anderen zetten Harry onder druk: "Je moet 't doen...Zullen we Johnny vragen, om mee te gaan ?" Harry aarzelt.

Klaas:

Het heeft even geduurd, voor ik er aan wilde - lid worden van de vakbond. Op school vertellen ze er niks over. En mijn vader had ik er nog nooit over gehoord. Die betaalde iedere maand z'n kontributie en dan hield de bond voor hém op. Kollega's zeiden wel eens: "Nog geen lid, Klaas?" Ik niet. Waarom zou ik? Tot ik zelf meemaakte, wat een bond kan. Ik werkte toen nog in een broodfabriek. De bazen wilden die fabriek sluiten. Niet rendabel. Maar wij, arbeiders, wisten wel beter. Ze wilden de produktie verplaatsen naar een andere stad. Daar waren ze een nieuwe geautomatiseerde fabriek aan't bouwen: met minder mensen meer brood maken. Wij hebben dat niet genomen. En de bond nam het initiatief: bedrijf bezet, gewoon doorgebakken en het brood werd verpakt in een pamflet, zodat iedereen, die het at, wist wat er bij ons op de fabriek aan de hand was.

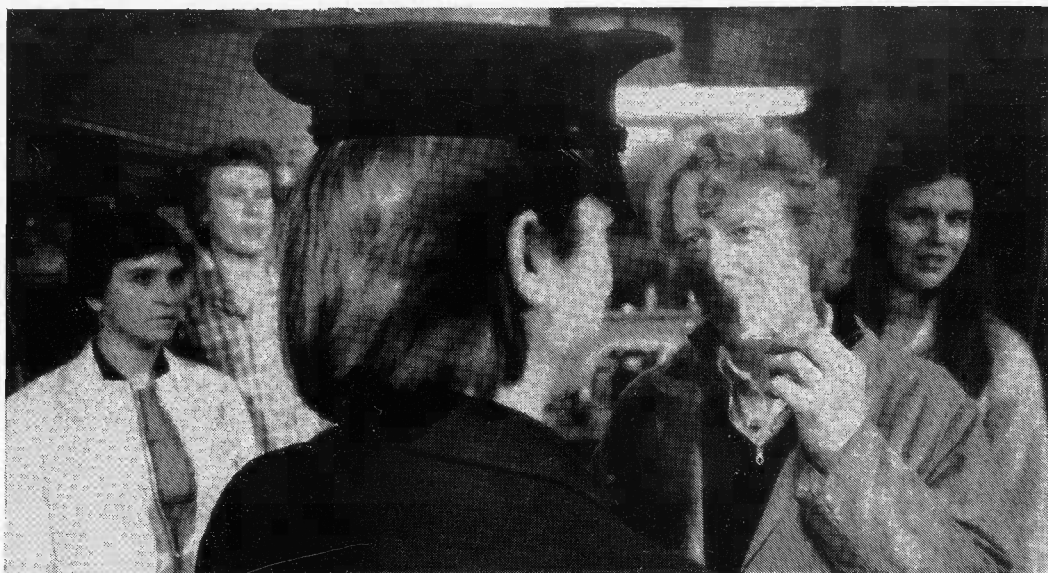
Dat is de bond: een vereniging van arbeiders, die vecht voor de rechten van de arbeiders - en vooral voor het recht op werk en op een goed loon en op behoorlijke werkomstandigheden. De bazen kunnen niet meer een bepaalde arbeider er uit smijten, omdat ie lastig is. Want dan leggen de anderen het werk neer. En dan wordt er niets meer gemaakt: geen worst en geen winst. De bazen hebben trouwens zelf ook een eigen bond. Die hebben allang door, dat ze elkaar nodig hebben, om ons er onder te houden. Daarom: Als zij georganiseerd zijn en wij niet, kunnen ze met ons doen wat ze willen. Maar als wij allemaal georganiseerd zijn, moeten ze voor ons door de knieën. Want wij zijn met meer én we zijn sterker: wij doen het werk !

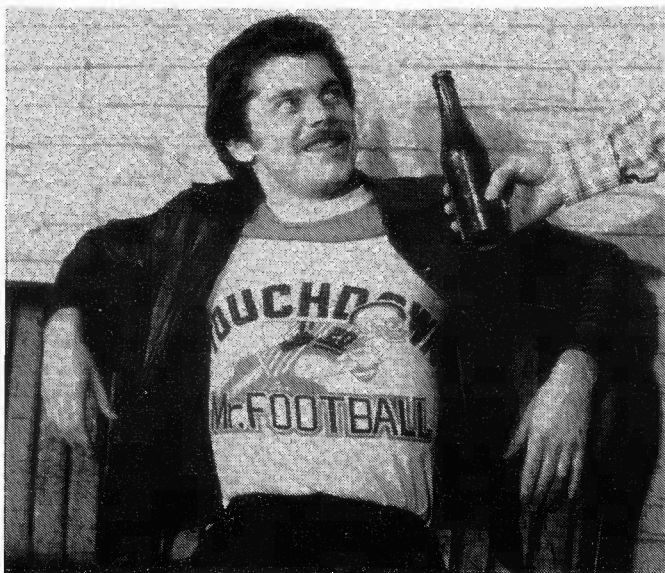
De jongerenbond heeft affiches laten drukken. "KOOP GEEN VLEES VAN DE VLEGRO" staat er op. Die affiches moeten in de buurt van supermarkten geplakt worden, die vlees van de VLEGRO verkopen. "STEUN DE STAKERS". Zo kunnen ook de klanten van de supermarkten mee helpen om de bazen onder druk te zetten. "GEEN ONTSLAGEN". Klaas komt de affiches brengen. Anita, Gerard en Coby hebben de lijm al klaar. Ze zijn zenuwachtig. Plakken mag niet. Als de politie je betrapt...

Johnny en Harry zijn ondertussen met het grote karwei bezig. Johnny was blij, dat ze 'm vroegen. Kan ie iets goed maken. Ze hebben de vrachtwagen voor de brede deur van de vriescel gereden, waar het vlees van de VLEGRO in zit. De eerste drie wielen waren er vlot af. Johnny is bezig met het laatste, terwijl Harry de andere drie in zijn servicewagen laadt. Dan rijdt er politie het terrein op. "Wegwezen!", roept Harry naar Johnny en start zijn auto.

Harry komt alleen in de garage aan. "Waar is Johnny ?" Hij vertelt van de politie. "Johnny redt zich wel". Ze vinden Harry een lafaard, dat ie Johnny in de steek gelaten heeft. Ze schrikken zich rot als er een wijkagent in de deuropening staat. "Ik zag nog licht branden. Is alles in orde". Harry poeiert de agent af, terwijl de anderen vlug een schort over de emmertjes plak en de affiches leggen. Als de agent die zou zien, zijn ze verraden.

De agent is nog niet weg, of Johnny komt opdagen. Iedereen is opgelucht. Johnny is de held. "Ik hoor je maar weinig zeggen ?", zegt ie tegen Harry . Harry zegt, dat ie blij is dat Johnny terug is. "Ik heb zin in aktievoeren gekregen", zegt Johnny, als ie hoort dat de anderen nog gaan plakken. "Ga je met mij mee , Coby ?" Maar Coby zegt. "Ik vindt het erg goed, wat je vanavond gedaan hebt, maar ik ga niet met je mee. Je weet wel waarom".

De aktie is gelukt. De ontslagen zijn ingetrokken. Maar Gerard is z'n baantje ook mooi kwijt. Hij wil trouwens niets meer te maken hebben met het uitzendbureau. Hij komt Harry vragen, of die 'm niet in vaste dienst wil nemen. Maar Harry zegt: "Nee, vriendje. Ik sleutel hier voor m'n plezier en dat kan jij ook komen doen. Maar een knecht in dienst nemen en zelf baas van een bedrijf worden wil ik niet. Dan is de lol er af. Snap je?"

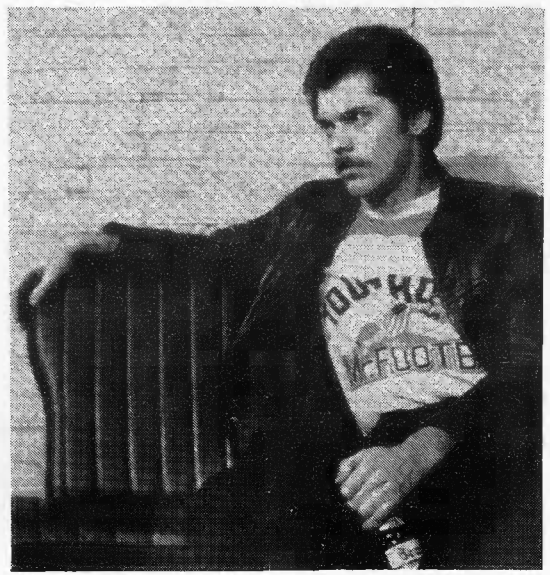

Coby komt langs het uitzendbureau en leest daar, dat er een baantje op de VLEGRO te krijgen is. Ze gaat vlug naar binnen. En ze krijgt de baan. Als ze dat tegen Harry vertelt, zegt die: "Verdomd, dat is de baan van ouwe Tinus. Die is met pensioen gegaan. Komt 'n uitzendkracht voor in de plaats en als ze er zo 15 hebben, kunnen ze die straks snel kwijt. We moeten op onze hoede blijven. De baas gaat door met zijn trucs, ook al is de staking gewonnen".

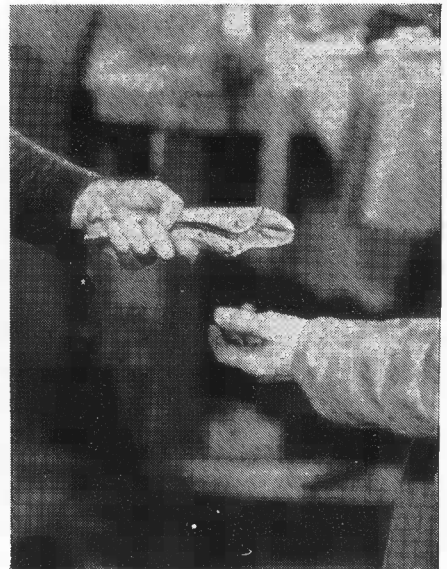

Loby:

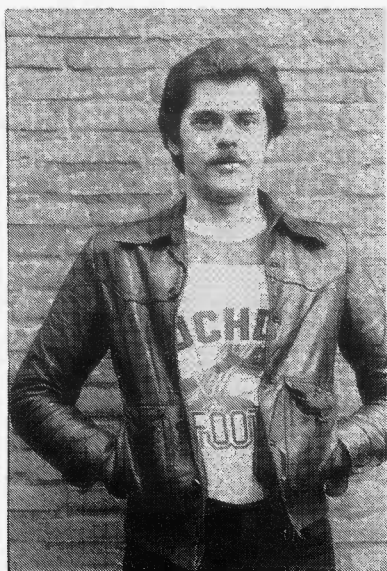
Je trapt er in voor je het weet-uitzendbureau's. Ze verpakken het zo mooi: op de TV zie je jofele jongelui op snelle bromfietsen langs zo'n uitzendbureau gaan om even een baantje te pikken. En affiches en folders die de indruk wekken, dat je niet gelukkiger kunt zijn, dan met een baantje van het uitzendbureau. Vergeet het maar. Uitzendbureau-uitzuigbureau. Natuurlijk! Stel je voor, een baas heeft typistes nodig. Hij heeft nu eens werk voor twee typistes en dan weer werk voor vier. Je zou denken, dan neemt ie drie typistes in dienst, die in drukke tijden hard door werken, om dan uit te puffen als het wat minder druk is. Maar omdat er uitzendbureau's bestaan, neemt ie er maar twee in dienst, want als het drukker wordt, kan ie er altijd twee op bestelling krijgen van het uitzendbureau. En die kan hij weer lozen, als de drukte voorbij is. En de twee vaste krachten blijven het druk hebben, want minder werk betekent ook minder mensen, om het te doen. Zo helpt het uitzendbureau de bazen om zo min mogelijk mensen in dienst te nemen en zo intensief mogelijk "uit te zuigen". Het uitzendbureau is er niet voor jou. Het is voor de bazen. Ze hebben daar geen kaartenbak vol met banen voor jou, maar een kaartenbak vol met werklozen voor de bazen. Werklozen, die graag willen werken en willen verdienen. Maar waar de bazen vanaf kunnen, als ze hen niet meer nodig hebben. Op het arbeidsbureau willen ze je nog wel eens doorsturen naar een uitzendbureau. Maar dat kun je gerust weigeren. Ze kunnen je niet verplichten tot zo'n wegwerpbaantje. Laat niet met je doen! Het is geen vast werk. Als je het weigert kunnen ze je uitkering niet tegenhouden.

Anita komt de anderen halen. Er is een aktievergadering tegen de uitzendbureau's, georganiseerd door de jongerenbond. "Ga je mee, Johnny ?" Johnny ziet dat niet zitten. Hij is een beetje aangeschoten. Als ze een aktie voeren voor ons werklozen, kom ik". "Ik zal het ze zeggen", zegt Anita. "En ik hou je er aan". Als ze weg zijn, vraagt Johnny aan Harry, of hij niet voor vast kan komen werken in de garage. "Dat is de tweede al, vandaag", zegt Harry.

"Ik heb echt geen geld om van dit hok een serieuze garage te maken. Daar heb je tonnen voor nodig. En ik wil het ook niet. Het moet leuk blijven. Als ik een echt bedrijf begin, zal ik er eerst iedereen uit moeten gooien, die hier voor de gezelligheid langs komt". Johnny gaat weg: "Wil je nog een sleutel kopen ?" vraagt Johnny. Harry reageert niet. Dan geeft Johnny de sleutel aan Harry. "Hier, voor niks. Hij was toch al van jou..."

johnny:

Ik zal niet zo vlug werk vinden, denk ik. Ik solliciteer wel zo nu en dan, omdat het van het Arbeidsbureau moet. Maar als ik ergens naar toe gestuurd wordt, zeg ik tegen die baas: "Ik wil graag werken, maar ik kan m'n handen niet zo goed thuis houden". Dan neemt die baas me niet en ben ik er met goed fatsoen vanaf.

Ik werk alleen zo nu en dan om niet in de bijstand te komen. Maar als ik dat dan een tijdje gedaan heb, ben ik er ook weer meteen van genezen. Er loopt de hele dag zo'n baas om je heen te kankeren. Dat heb ik nog nooit anders meegemaakt. Schelden en schreeuwen altijd. En maar jagen. Elke baas. Want dan verdienen ze meer. En dat zou nog niet zo erg zijn, als wij ook eens een premie kregen. Maar wij zien er nooit iets van. Dan ben je toch gek, dat je je zo op laat jagen. Ik werk altijd mooi in m'n eigen tempo. En als dat gekanker me te veel wordt, stap ik er uit. Nee - ik neem nooit zelf ontslag. Ik trek gewoon een grote bek open en dan krijg ik dat ontslag vanzelf.

Als ze je gewoon je gang lieten gaan, dan wilde ik wel vast werk. Gewoon zelf het tempo bepalen en zelf bekijken, hoe je het karwei zult aanpakken. 't Is toch je eigen vak. Je weet heus zelf wel, hoe je het doen moet. Maar altijd dat gekontroleer en altijd die bazen, die zeggen hoe je 't moet doen. Ze denken die mensen pikken alles van me, omdat ze bang zijn om hun werk kwijt te raken. Maar mij flikken ze dat niet. Mij maken ze niet gek. En hoe het later met me zal gaan? Vraagt m'n vader ook altijd. Later zien we wel weer.

om eens de lezer

In onze voorstelling worden een aantal zaken besproken, over je werk, over je rechten op het werk, over werkloosheid en hoe die ontstaat, over arbeidsbureau's en uitzendbureau's, over "jeugd-criminaliteit", - zo heet het als je als jongere iets doet, dat tegen de wet is - over verkering en vriendschap en over vakbonden. Als je over deze zaken iets meer wilt lezen, dan hebben we hier wat ideeën. De KWJ en het NVV-Jongerenkontakt hebben allebei een prima boekje uitgegeven, waarin alles te vinden is, dat je moet weten als werkende jongere over je werk, of over je werkloosheid. Zo zit dat heet het boekje van de KWJ en ABC voor werkende jongeren heet het boekje van het NVV-Jongerenkontakt. Adressen, waar je die boekjes moet bestellen vind je achterop. De twee jongerenbonden hebben samen een boekje uitgegeven over Uitzendbureau's. Bestellen bij Sjaloom, De Vork 2, Odijk. Lees regelmatig de bladen van de jongerenbonden: WJ van de KWJ en BOEMERANG van het NVV-Jongerenkontakt. Daarin staat veel over de manier waarop werkende en werkloze jongeren vechten voor hun rechten.

Martin Gepakt heet een boekje van het VJV, Mariahoek 1a, Utrecht, over een jongen, die in aanraking komt met de justitie. Over relaties en over sex twee boekjes. Jongen, Meisje, Man, Vrouw is een boek van Bernt Claesson en Meisjes (speciaal voor meisjes geschreven) van Antje Kunstmann. Ze zijn allebei uitgegeven door Bert Bakker, Amsterdam. Hier laten we het even bij.

naar wie kun je toe

Tot slot wat adressen, waar je naar toe kunt schrijven of bellen, als je ergens wat meer over wilt weten: De KWJ, Oorsprongpark 9, Utrecht (030-333115) en het NVV-Jongerenkontakt, postbus 8110, Amsterdam (020-131345) zijn jongerenbonden, die in veel plaatsen een afdeling hebben. Je kunt op deze adressen vragen of er een is in jouw plaats en wat het adres is. Als je in dienst moet, hier vast het adres van de VVDM, dat is de vakbond voor dienstplichtige militairen: Groeselaan 39, Utrecht (030-934441). De Vereniging van Dienstweigeraars is te bereiken via postbus 3778, Den Haag (070-550767). Er is een Belangenvereniging voor minderjarigen, Krommestraat 9, Amersfoort (033-31584), die vooral vecht voor de rechten van jongeren in tehuizen. In veel plaatsen zijn JAC's, dat zijn jongerenadviescentra, die je graag willen helpen, als je ergens mee in de knoop zit. Kijk even in het telefoonboek van jouw plaats of van de dichtsbijzijnde grote stad. Het zelfde moet je doen, wanneer je een Rutgershuis zoekt. Die lichten je graag voor over voorbehoedsmiddelen en helpen je bij problemen op het gebied van seks. Ze vinden het daar heel normaal, als je als jongere over voorbehoedsmiddelen komt praten. De Stichting Ideële Kamerbemiddeling en huisvesting kan je misschien helpen, wanneer je erg omhoog zit met het zoeken naar woonruimte - Prinsengracht 73, Amsterdam (020-231390). Wets en Rechtswinkels, die je graag helpen, als je met justitie in aanraking komt: Grote Kruisstraat 43, Groningen (050-134707). PROLOOG tenslotte zit op de Willemstraat 72, Eindhoven (040-510236) en wil je ook graag informatie en hulp geven, voor zover ze dat kan.